

بررسی رابطه سبک‌های هویت و شخصیت مرزی: مطالعه روی نمونه‌های غیر بالینی

دکتر علی محمدزاده^۱، دکتر مسعود قربانعلی پور^۲، دکتر عیسی جعفری^۳

تاریخ دریافت: 90/09/14 تاریخ پذیرش: 90/10/16

چکیده

پیش زمینه و هدف: بر اساس الگوی پردازش شناختی اجتماعی هویت، سبک‌های هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم / اجتنابی انواع سه‌گانه سبک‌های هویت را تشکیل می‌دهند. از آنجایی که مشکلات هویتی یکی از ویژگی‌های شخصیت‌های مرزی است، پژوهش حاضر به دنبال بررسی ارتباط آن با سبک‌های هویت در بین دانشجویان می‌باشد.

مواد و روش کار: این پژوهش در یک بررسی زمینه یابی انجام شد و از نوع توصیفی - مقطعی است. بدین منظور نمونه‌ای به حجم ۲۸۸ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب و مورد آزمون قرار گرفتند. شرکت‌کننده‌ها به پرسش‌نامه سبک‌های هویت (ISI-6G) و مقیاس شخصیت مرزی (STB) پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از روش تحلیل واریانس یک راهه تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که افراد با سبک‌های هویتی سردرگم / اجتنابی در مقایسه با سبک‌های اطلاعاتی و هنجاری بیشترین نمره را در شخصیت مرزی شخصیت بدست می‌آورند ($F = ۳۶/۱۶$, $p < ۰/۰۵$).

بحث و نتیجه گیری: این یافته با تحقیقات قبلی در نمونه‌های بالینی همسو بوده و در راستای نظریه‌های مربوط به آشفتگی هویت در شخصیت مرزی قابل بحث می‌باشد.

کلید واژه‌ها: شخصیت مرزی، سبک هویت، اطلاعاتی، هنجاری، سردرگم/اجتنابی، پردازش شناختی اجتماعی

مجله پزشکی ارومیه، دوره بیست و دوم، شماره ششم، ص ۵۷۵-۵۶۹، بهمن و اسفند ۱۳۹۰

آدرس مکاتبه: تبریز، خیابان مشروطه، دانشگاه پیام نور استان آذربایجان شرقی، گروه روانشناسی، تلفن:

Email: ali.mohammadzadeh@gmail.com

مقدمه

یکی از ویژگی‌های شخصیت مرزی می‌باشد (۱). آشفتگی در هویت با مجموعه‌ای از علائم مانند نوساناتی در توان ایگو، سرکشی، نوسانات خلقی و بالا رفتن شکایات بدنی رابطه دارد (۴). بر اساس الگوی پردازش شناختی اجتماعی هویت^۶ (۵)، هویت یک ساختار شناختی و چارچوب ارجاعی شخصی است که برای تفسیر تجارب و اطلاعات مربوط به خود و پاسخ به پرسش‌هایی درباره مفهوم، معنی‌داری و مقصود زندگی به کار گرفته می‌شود این الگو بر مفروضه سازندگی مبتنی است، یعنی افراد نقش فعالی را در ساختن تفکر خود نسبت به این که چه کسی هستند و نسبت به واقعیتی که در آن زندگی می‌کنند،

اختلال شخصیت مرزی^۴ الگوی فراگیر بی ثباتی در روابط بین فردی، خود انگاره، عواطف، تکانش‌گری، رفتار خودکشی، احساس‌های مزمن پوچی و اندیشه پردازشی پارانویایی گذرا و مرتبط با تنیدگی است که در اوایل بزرگسالی آغاز شده و در زمینه‌های گوناگون خود را نشان می‌دهد (۱). با این‌که شیوع اختلال شخصیت مرزی بین ۲ تا ۴ درصد در جمعیت کلی گزارش شده است (۲) ولی توزیع صفات مرزی^۵ بسیار گسترده‌تر است و در بین اختلالات شخصیت نیز اختلال شخصیت مرزی دارای بیشترین میزان شیوع می‌باشد (۳). آشفتگی در هویت

^۱ استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور استان آذربایجان شرقی

^۲ استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوی

^۳ استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور استان گیلان

^۴ Borderline Personality Disorder

^۵ Borderline traits

^۶ Socialcognitive processing perspective

نشان می‌دهد. جهت‌گیری سردرگم با کیفیت روابط همسالان، پیشرفت تحصیلی و عزت نفس رابطه منفی و با اثرات ناتوان کننده اضطراب، فاصله‌گیری عاطفی، جهت‌دهی توسط دیگران، راهبردهای تصمیم‌گیری غیر انطباقی، مشکلات سوء مصرف مواد و الکلی، روان‌نژندی^۴، واکنش‌های افسرده‌گون و اختلالات خوردن و سلوک رابطه مثبت نشان می‌دهد (۱۰، ۱۲، ۱۳). در حالی که رابطه بین جهت‌گیری اطلاعاتی با بهزیستی مثبت و رابطه بین جهت‌گیری سردرگم با بهزیستی منفی است، رابطه بین جهت‌گیری هنجاری و بهزیستی مرز مشخص و روشنی ندارد. بنابراین، سبک هویت هنجاری ممکن است مشابه با جهت‌گیری اطلاعاتی با رفتارهای کارآمد و یا مشابه با جهت‌گیری سردرگم با اجتناب هیجانی و اثرات ناتوان کننده اضطراب رابطه مثبت نشان دهد (۱۴). نتایج پژوهش ولوراس و بوسما (۱۵) نشان داد که اجتناب از مواجهه با موضوعات مربوط به هویت با بهزیستی روان‌شناختی رابطه منفی دارد، در حالی که وقتی فرد یا افراد با موضوعات هویت مواجه می‌شوند، شیوه ترجیحی آنان در مواجهه با موضوعات هویت با اهمیت به نظر نمی‌رسد؛ به عبارت دیگر، بین افراد با سبک‌های هویت اطلاعاتی و هنجاری در مقیاس‌های بهزیستی روان‌شناختی تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

اما رجوع به پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که ارتباط صفات مرزی با سبک‌های هویت کمتر مورد پژوهش قرار گرفته است. در یکی از اندک پژوهش‌های انجام شده یورگنسن (۱۶) گروهی از بیماران زن مبتلا به اختلال شخصیت مرزی را با هم‌تایان عادی‌شان بر اساس سبک‌های هویت مورد مقایسه قرار داد. نتایج نشان داد مبتلایان به اختلال شخصیت مرزی در مقیاس سردرگم / اجتنابی سبک‌های هویتی نمره بالایی کسب می‌کنند و گروه کنترل نیز بیشتر از سبک‌های هویتی پخته‌تر و سازگارانه اطلاعاتی و هنجاری استفاده می‌کنند. همچنین، ویلکینسون ریان و وستن (۱۷) نشان دادند که بیماران مبتلا به اختلال شخصیت مرزی در مقایسه با هم‌تایان عادی‌شان آشفتگی هویتی بیشتری را تجربه می‌کنند.

از آنجایی که مشکلات هویتی یکی از ویژگی‌های شخصیت‌های مرزی است، پژوهش حاضر به دنبال بررسی ارتباط آن با سبک‌های هویت در بین دانشجویان می‌باشد.

مواد و روش کار

این پژوهش در یک بررسی زمینه‌یابی انجام شد و از نوع توصیفی-مقطعی است. جامعه آماری تحقیق حاضر عبارت بود از

ایفا می‌کنند (۵، ۶). در این الگو سه سبک پردازش اطلاعات مشخص می‌باشد: سبک هویت اطلاعاتی^۱، سبک هویت هنجاری^۲ و سبک هویت سردرگم / اجتنابی^۳.

افراد با سبک هویت اطلاعاتی در برخورد با موضوعات مربوط به هویت، سنجیده عمل کرده و تلاش ذهنی زیادی نیز نشان می‌دهند؛ هدفمند به جستجو و ارزیابی مبادرت ورزیده و نسبت به اطلاعات مربوط به خود اعتماد و اطمینان لازم را نشان می‌دهند؛ نسبت به دیدگاه‌های خود موضعی شکاکانه اتخاذ کرده و مشتاقانه قضاوت خود را به تأخیر انداخته و در مواجهه با بازخورد ناهمساز، ابعاد خود ساخته وجود خود را مورد ارزیابی مجدد قرار می‌دهند (۷) استفاده از سبک هویت اطلاعاتی با نیاز به شناخت، پیچیدگی شناختی، تعمق درباره خود، مقابله مسئله مدار، بهزیستی ذهنی، سازگاری، وظیفه‌شناسی و توافق رابطه مثبت نشان می‌دهد (۸-۱۰).

نوجوانان با سبک هویت هنجاری، نسبت به موضوعات هویتی و تصمیم‌گیری‌ها به هم‌نوایی با انتظارات و دستورهای افراد مهم و گروه‌های مرجع می‌پردازند. این افراد با درونی کردن ارزش‌ها و باورهای «دیگران مهم» و به دلیل عدم استفاده از خود ارزیابی‌های سنجیده، با موضوعات مربوط به هویت به صورت خودکار مواجه می‌شوند، افراد هنجاری، وظیفه‌شناس و سازگار هستند، احساس جهت‌گیری آشکاری از خود نشان می‌دهند و احساس مثبتی از بهزیستی دارند اما این افراد در مواجهه با ابهام تحمل کمی از خود نشان داده، نیاز بالایی نسبت به ساختار دارند و در برابر اطلاعاتی که نظام ارزش‌ها و باورهای فردی آن‌ها را به چالش می‌کشد بسته عمل می‌کند (۱۱، ۱۰). افراد با سبک هویت سردرگم / اجتنابی، تعلق و درنگ می‌کنند و تا حد ممکن سعی در اجتناب از پرداختن به موضوعات هویت و تصمیم‌گیری دارند در موقعیت‌های تصمیم‌گیری، آن‌ها ضمن اطمینان کمی که به توانایی شناختی خود دارند، معمولاً پیش از تصمیم‌گیری، احساس ترس و اضطراب نیز دارند و در تصمیم‌گیری معمولاً از راهبردهای تصمیم‌گیری نامناسب مانند اجتناب کردن، بهانه آوردن و دلیل تراشی استفاده می‌کنند.

پژوهش‌هایی رابطه سبک‌های هویت را با آسیب‌شناسی روانی بررسی کرده‌اند؛ گزارش شده است که رویکرد اطلاعاتی با مقابله موفقیت‌آمیز با استرس و اضطراب، مقابله مسئله مدار و گشودگی رابطه مثبت، و با جهت‌دهی توسط دیگران، اثرات ناتوان کننده اضطراب، تفکر آرزومندانه و فاصله‌گیری عاطفی رابطه منفی

¹ diffuse-avoidant identity style

² information-oriented identity style

³ normative identity style

⁴ Neuroticism

بازآزمایی در فاصله ۴ هفته کل مقیاس STB را ۰/۸۴ و خرده مقیاس‌های ناامیدی، تکانش گری و علائم تجزیه‌ای و پارانوئیدی وابسته به تنیدگی را به ترتیب ۰/۵۳، ۰/۷۲ و ۰/۵۰ گزارش کرده‌اند. ضریب آلفا برای کل مقیاس ۰/۷۷ و برای خرده مقیاس‌های ناامیدی ۰/۶۴، تکانش گری ۰/۵۸ و علائم تجزیه‌ای و پارانوئیدی وابسته به تنیدگی ۰/۵۷ می‌باشد. ضرایب الفای بدست آمده در پژوهش حاضر نیز مشابه ضرایب قبلی است. همچنین، STB از روایی (عاملی و افتراقی) مطلوبی در ایران برخوردار است. پرسش‌نامه سبک‌های هویت (ISI-6G): پرسش‌نامه سبک‌های هویت اولین بار به وسیله برزونسکی (۲۱) ساخته شد (برای اندازه‌گیری فرآیندهای شناختی - اجتماعی که نوجوانان در برخورد با مسائل هویت به کار می‌برند) و سپس دوباره توسط خود او مورد تجدید نظر قرار گرفت. برزونسکی (۲۲) پایایی همسانی درونی مقیاس اطلاعاتی را ۰/۷۰، مقیاس هنجاری را ۰/۶۴ و مقیاس سردرگم یا اجتنابی را ۰/۷۶ گزارش کرده است. این پرسش‌نامه ۴۰ سؤال دارد که ۱۱ سؤال آن در ارتباط با سبک هویت اطلاعاتی، ۱۰ سؤال آن در ارتباط با سبک هویت سردرگم/اجتنابی و ۹ سؤال آن مربوط به سبک هویت هنجاری است. علاوه بر سه سبک هویت ۱۰ سؤال نیز در ارتباط با تعهد هویت است. پاسخ‌ها بر اساس مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای تنظیم شده است که شامل کاملاً مخالف = ۱ تا کاملاً موافق = ۵ می‌باشد. در ایران آقاجانی فیض آبادی، فرزاد و شهرآرای (۲۳) ضرایب همسانی درونی مناسبی را برای این پرسش‌نامه گزارش کرده‌اند (۰/۶۹ تا ۰/۷۶). پایایی بازآزمایی خرده مقیاس‌های اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم/اجتنابی به ترتیب ۰/۶۸، ۰/۷۱ و ۰/۵۶ گزارش شده است، ضمن این‌که این پرسش‌نامه در ایران از روایی همزمان و افتراقی مطلوبی برخوردار است (۲۳).

یافته‌ها

مشخصات جمعیت شناختی نمونه تحقیق در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول شماره (۱): مشخصات جمعیت شناختی نمونه تحقیق

تعداد	درصد	میانگین سنی	انحراف معیار
گروه مونث	۲۰۶	۷۱/۵۰	۲۲/۵۱
گروه مذکر	۸۲	۲۹/۵۰	۲۲/۲۸
کل نمونه	۲۸۸	۱۰۰	۲۲/۴۴

بر طبق جدول فوق تعداد زنان شرکت کننده (۲۰۶ نفر) با تعداد مردان شرکت کننده (۸۲ نفر) در این تحقیق قابل مقایسه

کلیه دانشجویان دختر و پسر دوره‌های کارشناسی دانشگاه‌های پیام نور تبریز که در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ مشغول به تحصیل بودند. از این جامعه آماری ۲۸۸ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب و مورد آزمون قرار گرفتند. حجم نمونه بر حسب جنس، ۲۰۶ نفر زن و ۸۲ نفر مرد می‌باشد که در محدوده سنی ۱۸ تا ۳۵ سال قرار داشتند.

پس از انتخاب کلاس‌ها نخست محقق خود را به دانشجویان معرفی و هدف تحقیق را بیان کرد. سپس سوالات مقیاس شخصیت مرزی و پرسش‌نامه سبک‌های هویت در اختیار آن‌ها قرار داد. به آزمودنی‌ها گفته شد، محدودیت زمانی وجود ندارد و آن‌ها باید به سوالات مقیاس شخصیت مرزی جواب بلی - خیر بدهند و نظر خود را در مورد گویه‌های پرسش‌نامه سبک‌های هویت نیز در مقیاسی ۵ درجه‌ای ابراز نمایند. در تکمیل هم‌زمان پرسش‌نامه‌ها ترتیبی داده شد که نیمی از آزمودنی‌ها نخست مقیاس شخصیت مرزی و سپس پرسش‌نامه سبک‌های هویت را تکمیل نمایند و نیم دیگر از آزمودنی‌ها ابتدا پرسش‌نامه سبک‌های هویت و سپس مقیاس شخصیت مرزی را تکمیل نمایند تا بدین وسیله اثرات ناشی از ترتیب تکمیل پرسش‌نامه‌ها کنترل شود. به منظور رعایت اخلاق پژوهشی و حقوق آزمودنی‌ها، ضمن اعلام داوطلبانه بودن شرکت در این پژوهش، هم به صورت شفاهی (قبل از اجرا) و هم به صورت کتبی (بالای پرسش‌نامه) خاطرنشان گردید «اطلاعات درخواستی در این پرسش‌نامه‌ها، صرفاً به منظور اهداف پژوهشی است. جهت اطمینان خاطر شما، به جز تعیین جنسیت نیازی به ذکر نام و نام خانوادگی و دیگر مشخصات خصوصی نیست».

داده‌ها با استفاده از روش تجزیه تحلیل واریانس یک راهه تحلیل شدند.

ابزارهای پژوهش عبارت بودند از:

مقیاس شخصیت مرزی (STB): این مقیاس به منظور سنجش الگوهای شخصیت مرزی ساخته شده است و شامل ۲۴ ماده می‌باشد که به صورت بلی/خیر جواب داده می‌شود، جواب بلی نمره یک و جواب خیر نمره صفر می‌گیرد. این مقیاس سه عامل دارد: عامل ناامیدی^۱، عامل تکانش گری^۲ و عامل علائم تجزیه‌ای و پارانوئیدی وابسته به تنیدگی^۳. جکسون و کلاریج (۱۸) ضریب پایایی بازآزمایی را برای STB، ۰/۶۱ گزارش کرده‌اند. همچنین، راولینگز و همکاران (۱۹) ضریب آلفای ۰/۸۰ را برای STB گزارش کرده‌اند. در ایران، محمدزاده و همکاران (۲۰) ضریب پایایی

^۱ hopelessness

^۲ impulsivity

^۳ stress related paranoid/dissociative symptoms

است. همچنین، فراوانی سبک‌های هویتی در نمونه پژوهش در جدول ۲ خلاصه شده است. بر اساس جدول ۲ سبک‌های هویتی اطلاعاتی دارای بیشترین میزان فراوانی است که با در نظر گرفتن تحصیلات شرکت کنندگان موجه به نظر می‌رسد.

جدول شماره (۲): فراوانی سبک‌های هویتی سه‌گانه در بین شرکت کنندگان

شاخص	اطلاعاتی	هنجاری	سردرگم / اجتنابی
فراوانی	۱۸۳	۴۹	۵۶
درصد	۶۳/۵۰	۱۷	۱۹/۵۰

به منظور بررسی رابطه شخصیت مرزی و سبک‌های هویت از روش تجزیه تحلیل واریانس یک راهه استفاده شد. جدول ۳ نتایج سه گروه دارای سبک‌های هویتی اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم /

جدول شماره (۳): نتایج تحلیل واریانس یک طرفه برای مقایسه سه سبک هویتی در شخصیت مرزی

مقیاس‌ها نتایج	منابع تغییرات	مجموع مجذورات	df	میانگین مجذورات	(F)*
شخصیت مرزی	بین گروهی	۹۵۷/۶۵	۲	۴۷۸/۸۳	۳۶/۱۶
	درون گروهی	۳۷۷۳/۹۲	۲۸۵	۱۳/۲۴	
	کل	۴۷۳۱/۵۸	۲۸۷		

(تفاوت در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار است)

به منظور مقایسه جفت گروه‌ها از آزمون تعقیبی شفه استفاده شد. نتایج حاصله نشان داد که بین جفت گروه‌های اطلاعاتی - هنجاری، اطلاعاتی - سردرگم / اجتنابی و هنجاری - سردرگم /

جدول شماره (۴): آزمون تعقیبی شفه به منظور تعیین رابطه معنی‌دار بین جفت گروه‌های هویتی در شخصیت مرزی

سبک‌های هویتی	اطلاعاتی	تفاوت میانگین		خطای استاندارد
		هنجاری	سردرگم / اجتنابی	
اطلاعاتی	-----	۱/۰۵	*-۴/۲۸	۰/۵۵
هنجاری	-۱/۰۵	-----	*-۵/۳۳	۰/۷۱
سر درگم / اجتنابی	*۴/۲۸	*۵/۳۳	-----	۰/۷۱

(تفاوت در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار است)

نتایج جدول فوق حاکی از معنی‌داری تفاوت میانگین تغییرات نمرات در جفت گروه‌های سردرگم / اجتنابی - اطلاعاتی، سردرگم / اجتنابی - هنجاری است و در مقایسه به بن سه گروه از سبک‌های هویتی، سبک هویتی سردرگم / اجتنابی بیشترین نمره را در شخصیت مرزی کسب کرده‌اند.

این یافته با تحقیقات ویلکینسون ریان و وستن (۱۷) و یورگنسن (۱۶) در نمونه‌های بالینی همسو می‌باشد. همچنین،

بحث و نتیجه‌گیری

شخصیت مرزی در مرز بین روان نژندی و روان پریشی قرار گرفته و با بی ثباتی فوق العاده عاطفه، خلق، رفتار و مشکلات مربوط به روابط موضوعی مشخص می‌گردند. به طور کلی، دفاع‌های روان شناختی نخستین از قبیل فرافکنی، انکار، تجزیه و دو نیمه سازی نشانگر گرایش‌ها و تمایلات دفاعی رشد نیافته ای است که با منابع و انگیزه‌های درونی ناهشیار گره خورده‌اند. در الگوی کرنبرگ، فرض بر این است که این گونه دفاع‌های نخستین، سطح مرزی شخصیت را مشخص ساخته و با دیگر دفاع‌های مورد استفاده در افراد به هنجار متفاوت است.

آزمونگری واقعیت به ظرفیت فرد برای متمایز کردن خود از غیر خود، محرک‌های درونی از بیرونی و برقراری انسجام بین ملاک‌های اجتماعی واقعی اشاره دارد و در صورت شکست افراطی در آزمون گری واقعیت، سازمان شخصیت مرزی به سطح رفتار و افکار روان پریشی می‌رسد. سردرگمی هویت نیز مبین یک هویت انسجام نیافته ناشی از سازه خود است. افراد به هنجار از خود احساسات منسجم و هماهنگی دارند که هماهنگ با اصطلاح «هویت من»^۵ «روان تحلیل‌گران می‌باشد. این افراد از من قوی برخوردار بوده و قادرند در هنگام مواجهه با فشار هماهنگ و منسجم عمل کنند (۲۴)».

از آنجایی که عاطفه منفی از ویژگی‌های سبک هویتی سردرگم/اجتنابی است، پژوهش حاضر با نتایج تحقیقاتی که نشان داده‌اند عاطفه منفی مانند اضطراب و افسردگی با سطح سازمان شخصیت مرزی همبستگی دارد، به صورتی که میزان ارتباط معنی‌دار بین عاطفه منفی و سردرگمی هویت بیشتر است (۲۵)، هماهنگ است.

در یک جمع بندی کلی می‌توان نتیجه گیری کرد که شخصیت مرزی با سبک هویت سردرگم/اجتنابی رابطه دارد و با سبک‌های اطلاعاتی و هنجاری ارتباطی ندارد و این یافته هم در سطح اختلال (پژوهش‌های قبلی) و هم در سطح صفات (پژوهش حاضر) مشابه هم است. آشفتگی هویتی سازه بسیار گسترده بوده و طیف وسیعی از نشانگان شخصیت مرزی را بازنمایی می‌کند که بسیاری از آن‌ها خارج از دامنه شمول مواد گنجانده شده در پرسش‌نامه سبک‌های هویت است، بنابراین پیشنهاد می‌شود تحقیقات بعدی با بررسی دقیق‌تر این مولفه، وضوح بیشتری به یافته‌های پژوهش حاضر بخشند.

پژوهش حاضر با نتایج پژوهش ولوراس و بوسما (۱۵) نشان داد که اجتناب از مواجهه با موضوعات مربوط به هویت با بهزیستی روان شناختی رابطه منفی دارد، نیز همسو می‌باشد. همچنین، نتایج حاضر با پژوهش‌هایی که نشان داده‌اند سبک هویتی سردرگم/اجتنابی با مشکلات سوءمصرف مواد و الکل، روان نژندی، واکنش‌های افسرده گون و اختلالات خوردن و سلوک در ارتباط است (۱۰، ۱۲، ۱۳)، هماهنگ است، چرا که نشانگان مزبور به عنوان بخشی از علایم شخصیت مرزی نیز مطرح هستند (۱).

نظریه پردازان متعددی تلاش کرده‌اند تا ماهیت آشفتگی هویت در شخصیت مرزی را تبیین کنند که یکی از بانفوذترین آن‌ها کرنبرگ است که یافته‌های پژوهش حاضر در راستای بخشی از این نظریه نیز قابل تفسیر است. کرنبرگ (۳) در یک الگوی نظری سازمان شخصیت به هنجار، مرزی و نابهنجاری را در چارچوب یک پیوستار نشان داده است. در الگوی فوق، سازمان شخصیت در سه سطح از هم متمایز هستند: ۱- روان نژندی ۲- مرزی و ۳- روان پریشی^۱. سطح روان نژندی سازمان شخصیت، نشانگر یک هویت رشد نیافته است که با بروز احساس گناه ناشی از فرامن، شخصیت روان نژند شکل پیچیده‌ای پیدا کرده و به استقرار یک من آسیب دیده منتهی می‌گردد. سازمان شخصیت در سطح روان پریشی با نشانه‌هایی مانند سردرگمی بین خود و دیگران، خود و محیط فیزیکی همراه است که رفتارهای پرخاشگرانه شدید سازمان شخصیت روان پریشی را بهتر نمایان ساخته و در این صورت فرد هویت انسجام نیافته ای را تجربه می‌کند. کارکرد شخصیت در سطح مرزی بین دو دامنه سازمان روان نژندی و روان پریشی قرار دارد. تفاوت اساسی بین سازمان شخصیت مرزی و روان نژندی در این است که در سازمان مرزی در پاره‌ای از مواقع، دوره‌های آسیب در واقعیت آزمایی تجربه می‌شود. در سازمان شخصیت مرزی اغلب از مکانیزم‌های دفاعی نخستین استفاده می‌شود (۲۴).

در این الگو، سازمان شخصیت مرزی دارای سه بعد اساسی است: ۱- آزمونگری واقعیت^۲ ۲- دفاع‌های روانشناختی نخستین^۳ ۳- سردرگمی هویت^۴ (۲۵). گرچه اختلال شخصیت مرزی می‌تواند از سطح سازمان شخصیت مرزی که در نظریه کرنبرگ مطرح است، ناشی شود، ولی سازمان شخصیت مرزی لزوماً «با اختلال شخصیت مرزی یکی نیست. بیماران مبتلا به اختلال

¹ psychoticism

² reality testing

³ primitive defense mechanism

⁴ Identity diffusion

⁵ ego identity

References:

1. American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders. Washington, DC: APA; 2000. P. 694-5.
2. Cheavens JS, Rosenthal MZ, Daughters SB, Nowak J, Kosson D, Lynch TR, Lejuez CW. An analogue investigation of the relationships among perceived parental criticism, negative affect, and borderline personality disorder features: the role of thought suppression. *Behav Ther* 2005; 43: 257-68.
3. Skodol AE, Gunderson JG, Pfohl B, Widiger TA, Lively WJ, Siever LG. The Borderline diagnosis I: Psychopathology, comorbidity, and personality structure. *Bio Psychiatry* 2002; 51: 936-50.
4. Share H, Aghamohammadian H. Relation between identity status running away girls. *Iran J Psychiatr Clin Psychol* 2007; 13(2): 122-7.
5. Berzonsky MD. Identity processing style, self-construction, and personal epistemic assumptions: A socialcognitive perspective. *Euro J Dev Psychol* 2004; 1, 303-15.
6. Berzonsky MD. Identity formation: the role of identity processing style and cognitive processes. *Pers Ind Dif* 2008; 44: 643-53.
7. Berzonsky MD. Self-construction over the lifespan: a process perspective on identity formation. *Adv Pers Con Psychol* 1990; 1: 155-86.
8. Berzonsky MD, Sullivan C. Socialcognitive aspects of identity style: Need for cognition, experiential openness, and introspection. *J Adol Res* 1992; 7: 140-55.
9. Dollinger SM. Identity styles and the five-factor model of personality. *J Res Pers* 1995; 29: 475-9.
10. Nurmi JE, Berzonsky MD, Tammi K, Kinney A. Identity processing orientation, cognitive and behavioural strategies and well-being. *Inter J Beh Dev* 1997; 21: 555-70.
11. Berzonsky MD, Kuk L. Identity status and identity processing style, and the transition to university. *J Adol Res* 2000; 15(1): 81-98.
12. Berzonsky MD. Identity processing styles, self construction, and personal epistemic assumptions: a social-cognitive perspective. *Eur J Dev Psychol* 2008; 1: 303-15.
13. Berzonsky MD. Identity style and well-being: Does commitment matter? *J Theo Res* 2003; 3(2): 131-42.
14. Berzonsky MD. Identity style and coping strategies. *J Pers* 1992; 60: 771-88.
15. Vleioras, Bosma HA. Are identity styles important for psychological well-being? *J Adol* 2005; 28 (3): 397-409.
16. Jørgensen CR. Identity style in patients with borderline personality disorder and normal controls. *J Pers Dis* 2009; 23(2):101-12.
17. Wilkinson-Ryan T, Westen D. Identity Disturbance in Borderline Personality Disorder: An Empirical Investigation. *Am J Psychiatr* 2000; 157; 528-41
18. Jackson M, Claridge G. Reliability and validity of a psychotic trait questionnaire (STQ). *Brit J Clin Psychol* 1991; 30: 311-23.
19. Rawlings D, Claridge G, Freeman JL. Principal components analysis of the Schizotypal Personality Scale (STA) and the Borderline Personality Scale (STB). *Pers Ind Dif* 2001; 31: 409-19.
20. Mohammadzadeh A, Goodarzi MA, Taghavi MR, Mollazadeh M. The Study of Factor structure, Validity, reliability and Standardization of borderline personality scale in Shiraz university students. *J Fund Ment Heal* 2005; 27-28(7): 75-89.
21. Berzonsky MD. Identity style: conceptualization and measurement. *J Adol Res* 1989; 4:267-81.

22. Berzonsky MD, Kuk L. Identity style, psychological maturity, and academic performance. *Pers Ind Dif* 2005; 39: 235-47.
23. Aghajani feiz abadi M, Farzad V, Shahrarray M. The study of psychometric properties of Identity Stale Questionnaire. *Teb o Tazkie* 2004; 53: 9-19. (Persian)
24. Millon T, Millon C, Davis RD. Millon clinical multiaxial inventory-III. Minneapolis, MN: National Computer System; 1994.
25. Lenzenverger MF, Clarkin JF, Kernberg OF, Foelch PA. The inventory of personality organization: Psyhometric properties, factorial composition, criterion relations with affect aggressive dyscontrol, psychosis proneness and self domain in a nonclinical sample. *Psychol Assess* 2001; 13(4): 577-91.